

Nieuw onderzoek advance care planning dementie

Bahar Azizi

Het belang van advance care planning bij dementie is groot, mede gezien het verlies van de wilsbekwaamheid in de loop van de tijd. Er is echter nog veel onduidelijk over advance care planning bij dementie in de huisartsenpraktijk. Nieuw onderzoek moet helderheid brengen.

Advance care planning (ACP), ook wel proactieve zorgplanning genoemd, is een continu en dynamisch proces van gesprekken over levensdoelen en keuzes en welke zorg daar nu en in de toekomst bij past.^{1,2} ACP heeft een aantal voordelen.^{3,4,5} In verpleeghuizen leidt ACP tot minder ziekenhuisopnames en een betere overeenkomst tussen de wensen en de zorg van mensen met dementie rondom het levenseinde.⁴ In een intensive care setting kan ACP bovendien morele stress van zorgverleners verminderen bij het stopzetten van een behandeling.⁶ Over de effecten van ACP bij mensen met dementie in de eerste lijn is tot op heden echter weinig bekend.⁵ Wel geeft recent onderzoek inzicht in bevorderende factoren, zoals vroeg starten van ACP en een vertrouwde, open relatie met de huisarts.^{7,8} Ook zijn er factoren die ACP kunnen bemoeilijken, zoals zorg over het wegnemen van hoop.

In het CONT-END onderzoek van de afdeling Public Health en Eerstelijngeneeskunde van het LUMC worden twee vormen van ACP onderzocht: één gericht op het maken van specifieke afspraken over zorg en behandeling en één gericht op ziekte-acceptatie en het stellen van globale zorgdoelen. Deelnemende huisartsen worden ingedeeld in een van de twee interventiegroepen of in de controlegroep. De huisartsen en praktijkondersteuners in de interventiegroepen krijgen training van acteurs van het HoutenBeenTheater. De belangrijkste uitkomstmaten zijn welbevinden van de persoon met dementie en twijfel over beslissingen bij de naasten. De eerste resultaten verwachten we in 2022. ■

LITERATUUR

1. Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland, IKNL/Palliatief, 2017.
2. Guldmond F, Ott B, Wind A. Toolkit Advance Care Planning mbt het levenseinde. Landelijke Adviesgroep Eerstelijngeneeskunde voor Ouderen, 2017.
3. Van Soest-Poortvliet MC, Van der Steen JT, Gutschow G, Deliens L, Onwuteaka-Philipsen BD, De Vet HC, et al. Advance care planning in nursing home patients with dementia: a qualitative interview study among family and professional caregivers. *J Am Med Dir Assoc* 2015;16(11):979-89.

Advance care planning leidt in verpleeghuizen tot minder ziekenhuisopnames.

Foto: Hollandse Hoogte

4. Kelly AJ, Luckett T, Clayton JM, Gabb L, Kochovska S, Agar M. Advance care planning in different settings for people with dementia: A systematic review and narrative synthesis. *Palliat Support Care* 2019 Jun 10:1-13.
5. Dixon J, Karagiannidou M, Knapp M. The effectiveness of advance care planning in improving end-of-life outcomes for people with dementia and their carers: a systematic review and critical discussion. *J Pain Symptom Manag* 2018;55(1):132-50. e1.
6. Clayton JM, Luckett T, Detering K. Advance care planning in palliative care. *Textbook of Palliative Care*. Zwitserland: Springer Nature, 2018. p. 1-14.
7. Tilburgs B, Vernooij-Dassen M, Koopmans R, van Gennip H, Engels Y, Perry M. Barriers and facilitators for GPs in dementia advance care planning: a systematic integrative review. *PloS One* 2018;13(6):e0198535.
8. Tilburgs B, Vernooij-Dassen M, Koopmans R, Weidema M, Perry M, Engels Y. The importance of trust-based relations and a holistic approach in advance care planning with people with dementia in primary care: a qualitative study. *BMC Geriatr* 2018;18(1):184.

Azizi B. Nieuw onderzoek advance care planning dementie. *Huisarts Wet* 2019;62:DOI:10.1007/s12445-019-0393-3.

LUMC, Afdeling Public Health en Eerstelijngeneeskunde, Leiden: B. Azizi, psycholoog en promovenda, b.azizi@lumc.nl.

Dit is een bijdrage in de rubriek Lopend onderzoek, relevant voor de eerste lijn, geschreven door een promovendus.

Belangstelling voor deelname aan het onderzoek? Mail b.azizi@lumc.nl.